

Προκόπης Παυλόπουλος: Οι απαιτήσεις της Ελλάδας κατά της Γερμανίας είναι νομικώς ενεργές και δικαστικώς επιδιώξιμες

/ [Επικαιρότητα](#)

Στο πλαίσιο του Διεθνούς Συνεδρίου με τίτλο «Καρπενήσι, Αύγουστος 1944. 80 χρόνια από την καταστροφή της Πόλης. Εθνικές και Ευρωπαϊκές Διαστάσεις», ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας και Ακαδημαϊκός κ. Προκόπιος Παυλόπουλος μίλησε με θέμα: «Το νομικώς ενεργό και το δικαστικώς επιδιώξιμο των απαιτήσεων της Ελλάδας κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, των σχετικών με το κατοχικό δάνειο και με τις εν γένει αποζημιώσεις για τα θύματα και τις καταστροφές της ναζιστικής θηριωδίας

». Κατά την ομιλία του αυτή ο κ. Παυλόπουλος επεσήμανε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Πρόλογος

Κάτι παραπάνω από 80 χρόνια πριν, μεταξύ 5-21 Αυγούστου 1944, συντελέσθηκε, στην ευρύτερη περιοχή της ορεινής Αιτωλίας και Ευρυτανίας, ένα ακόμη στυγερό έγκλημα της ναζιστικής θηριωδίας. Επρόκειτο για την φρικτή στρατιωτική εκκαθαριστική επιχείρηση «Έχιδνα», την οποία σχεδίασε και εκτέλεσε με ωμότητες πραγματικής βαρβαρότητας η 104^η Μεραρχία Κυνηγών, προκειμένου να εκδικηθεί αδίστακτα τον επικό αγώνα της Εθνικής Αντίστασης κυρίως στους ορεινούς όγκους μεταξύ Αγρινίου και Καρπενησίου. Από την 8^η Αυγούστου 1944 το Καρπενήσι και οι κάτοικοί του βίωσαν – για δεύτερη και πιο ζοφερή φορά, δοθέντος ότι η πρώτη οργανώθηκε ήδη την 7^η Νοεμβρίου 1943- πρωτόγνωρες, σχεδόν ολοκληρωτικές, καταστροφές με πάμπολλα άοπλα θύματα, πέραν εκείνων των ηρωικών μελών της Εθνικής Αντίστασης τα οποία έπεσαν προηγουμένως στις εκεί μάχες εναντίον των ναζί. Για το ιστορικό της καταστροφής του Καρπενησίου από τους ναζί θα μιλήσουν άλλοι, πολύ αρμοδιότεροι εμού, στο πλαίσιο του τόσο αξιόλογου Συνεδρίου σας, στο οποίο έχω την μεγάλη τιμή να μετέχω. Γι' αυτό και από την πλευρά μου θα αναφερθώ μόνο στο μείζον Εθνικό Θέμα των εν γένει απαιτήσεων της Χώρας μας κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, των σχετικών με το κατοχικό δάνειο και με τις εν γένει αποζημιώσεις για τα θύματα και για τις καταστροφές της ναζιστικής θηριωδίας.

I. Το ευρύτερο νομικό πλαίσιο

Συνιστά πλέον κοινή πεποίθηση το ότι είναι η ίδια η έννοια της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας η οποία θεμελιώνει, στο ακέραιο, τις αξιώσεις της Ελλάδας ως προς το κατοχικό δάνειο και ως προς τις εν γένει αποζημιώσεις για τα θύματα και τις υλικές καταστροφές της ναζιστικής θηριωδίας.

A. Και τούτο διότι η Δικαιοσύνη της Ιστορίας, προκειμένου το μήνυμα «Δεν ξεχνάμε, Ποτέ ξανά» να καταστεί πράξη, απαιτεί από τους θύτες να ολοκληρώσουν την «συγγνώμη» τους αποδίδοντας και στην Ελλάδα αυτό που δικαιωματικώς της ανήκει. Πράγμα που σημαίνει πως αν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εννοεί και αναγνωρίζει πλήρως τις ευθύνες της για το ναζιστικό παρελθόν της οφείλει, αμέσως, να πράξει έναντι της Ελλάδας εκείνο, το

οποίο επιβάλλει τόσο η ιστορική διαδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και ο κοινός μας Ευρωπαϊκός Πολιτισμός, ιδίως δε ο κοινός μας Ευρωπαϊκός Νομικός Πολιτισμός.

Β. Επ' αυτού υπενθυμίζω τις βασικές μας θέσεις -που είναι και Εθνικές μας θέσεις, αφότου συντελέσθηκαν τα εγκλήματα της ναζιστικής θηριωδίας κατά της Ελλάδας και του Ελληνικού Λαού- ως προς τις ως άνω αξιώσεις μας. Διευκρινίζεται, ευθύς εξ αρχής, ότι έχουμε να κάνουμε με δύο εντελώς διαφορετικά, από νομική έποψη, θέματα.

II. Τα είδη των απαιτήσεων της Ελλάδας

Συγκεκριμένα δε πρόκειται:

Α. Πρώτον, για το κατοχικό δάνειο προς την Γερμανία, το οποίο συνήφθη υποχρεωτικώς -ορθότερα με καταναγκαστικό και εκβιαστικό τρόπο- μεταξύ της εγκάθετης κατοχικής κυβέρνησης και της Γερμανίας, προς συντήρηση των στρατευμάτων κατοχής. Εδώ πρόκειται, λοιπόν, από νομική σκοπιά για «ενοχή εκ συμβάσεως». Άρα, η αντίστοιχη εκ της συμβάσεως απαίτηση της Ελλάδας είναι ενδοσυμβατικής -και όχι αδικοπρακτικής- προέλευσης.

1. Σε αυτήν την απαίτηση προστίθενται ποσά, τα οποία προκύπτουν από συναφείς προς την δανειακή σύμβαση αιτίες, όπως είναι ιδίως οι τόκοι υπερημερίας λόγω μη έγκαιρης εξόφλησης.
2. Για την απαίτηση αυτή δεν τίθεται ούτε θέμα παραγραφής ούτε θέμα παραίτησης. Τίθεται μόνο ζήτημα συνολικού υπολογισμού της έως σήμερα. Ας σημειωθεί ότι η Ελληνική θέση γίνεται νομικώς τόσο περισσότερο ισχυρή, όσον η αποπληρωμή του δανείου είχε αρχίσει ήδη από την κατοχική περίοδο.

Β. Και, δεύτερον, για τις αποζημιώσεις λόγω ανθρώπινων θυμάτων και υλικών καταστροφών στην Ελλάδα από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής.

1. Επισημαίνεται, πριν απ' όλα, ότι το 1946, στην Διάσκεψη των Παρισίων, είχε προσδιορισθεί ένα -κατά προσέγγιση- ποσό τέτοιων αποζημιώσεων προς την Ελλάδα ύψους 7,5 δισ. δολαρίων. Κυρίως δε επισημαίνεται μ' έμφαση ότι το 1953, με την Συμφωνία του Λονδίνου, δεν «χαρίσθηκαν» στην Γερμανία οι οφειλές της λόγω πολεμικών αποζημιώσεων, όπως η γερμανική πλευρά «τεχνηέντως» φαίνεται να διατείνεται.

α) Η Συμφωνία αυτή απλώς έθεσε «σε αδράνεια» τις οφειλές της Γερμανίας έως την υπογραφή, κατά το Διεθνές Δίκαιο (Δίκαιο του Πολέμου), «Συμφώνου Ειρήνης»

μεταξύ της τελευταίας και των Δυνάμεων που νίκησαν στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Πρόκειται νομικώς για ένα είδος *latu sensu* «αναβλητικής αίρεσης» σχετικά με την εξόφληση των υποχρεώσεων της Γερμανίας, επειδή τότε θεωρήθηκε ότι αυτή δεν διέθετε -πρωτίστως λόγω της διαίρεσής της σε Δυτική και Ανατολική- την κατά το Διεθνές Δίκαιο απαιτούμενη πολιτειακή υπόσταση για ανάληψη και εκπλήρωση συναφών υποχρεώσεων.

β) Τούτο -ήτοι η ικανότητα σύναψης «*Συμφώνου Ειρήνης*»- επήλθε το 1990. Όταν, μετά την επανένωση της Γερμανίας, η τελευταία απέκτησε ενιαία, νομικώς, πολιτειακή υπόσταση και κυριαρχία. Ειδικότερα, το 1990 υπογράφηκε το λεγόμενο «*Σύμφωνο 2 + 4*» μεταξύ της ενωμένης πλέον Γερμανίας και ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Γαλλίας και Αγγλίας.

γ) Γίνεται δε σήμερα, γενικώς και επισήμως, δεκτό -*de facto* δε το έχει αποδεχθεί και η Γερμανία, αφού στην βάση αυτή στηρίζει την εν γένει κυριαρχία της- ότι το ως άνω Σύμφωνο επέχει την θέση του «*Συμφώνου Ειρήνης*» το οποίο προέβλεπε, κατά το Διεθνές Δίκαιο, η προαναφερόμενη Συμφωνία του Λονδίνου του 1953. Και τούτο διότι μόνον έκτοτε η Γερμανία μπορούσε να υπογράψει ένα τέτοιο «*Σύμφωνο*», δεδομένου ότι μόνο τότε, κατά τ' ανωτέρω, απέκτησε την ενότητά της και την ενιαία κυριαρχία της μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

δ) Το «*Σύμφωνο 2 + 4*» καλύπτει, λόγω της νομικής φύσης του αλλά και γενικότητάς του, και τα μη συμβαλλόμενα πλην όμως «*παθόντα*» από την γερμανική κατοχή Κράτη, όπως η Ελλάδα. Είναι δηλαδή νομικό κείμενο γενικής εφαρμογής.

2. Η από Ελληνικής πλευράς νομική βάση των αποζημιωτικών απαιτήσεων κατά της Γερμανίας βρίσκεται σταθερό έρεισμα κυρίως στις διατάξεις του άρθρου 3 της Δ' Σύμβασης της Χάγης του 1907, οι οποίες κωδικοποίησαν και τις έως τότε διατάξεις του Δικαίου του Πολέμου.

α) Κατά τις διατάξεις αυτές: «*Ο εμπόλεμος όστις ήθελε παραβιάσει τας διατάξεις του Κανονισμού θα υποχρεούται, αν συντρέχει λόγος, εις αποζημίωσιν, θα είναι δε υπεύθυνος δια πάσας τας πράξεις τας διαπραχθείσας υπό των προσώπων των μετεχόντων της στρατιωτικής του δυνάμεως*». Επέκεινα, οι διατάξεις των άρθρων 46 και 47 του «*Κανονισμού Νόμων και Εθίμων του Πολέμου στην ξηρά*», ο οποίος είναι προσαρτημένος στην Δ' Σύμβαση της Χάγης του 1907, καθιερώνουν και τις δύο θεμελιώδεις αρχές του Δικαίου του Πολέμου. Ήτοι τις αρχές της προστασίας του σεβασμού του Ανθρώπου και της ατομικής ιδιοκτησίας.

β) Όλες αυτές τις αρχές επικαιροποίησε η απόφαση του Διεθνούς Στρατιωτικού Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης, το 1946. Αυτό είχε αποδεχθεί, έναντι της Ελληνικής Κυβέρνησης -επισήμως, το 1965- ο τότε Καγκελάριος Λούντβιχ Έρχαρτ. Ο ίδιος δε είχε μιλήσει για επανορθώσεις ύψους 500 εκ. γερμανικών μάρκων.

III. Τα κύρια στοιχεία της τεκμηρίωσης

Από τα όσα εκτέθηκαν προκύπτει ότι οι ως άνω αξιώσεις μας, από τις οποίες ουδέποτε και καθ' οιονδήποτε τρόπο έχουμε παραιτηθεί, είναι πάντα νομικώς ενεργές -πράγμα που σημαίνει ότι δεν τίθεται κανένα θέμα παραγραφής- και δικαστικώς επιδιώξιμες.

A. Και ο κοινός μας Ευρωπαϊκός Νομικός Πολιτισμός, ως μέρος του εν γένει κοινού μας Ευρωπαϊκού Πολιτισμού που συντίθεται από τις διατάξεις αλλά και από τις θεμελιώδεις αρχές και τις αξίες της Ευρωπαϊκής και της Διεθνούς Νομιμότητας, επιβάλλει την σχετική απόφαση να την λάβει αρμόδιο δικαιοδοτικό Forum, με βάση το σύνολο του εφαρμοζόμενου, εν προκειμένω, Διεθνούς Δικαίου.

B. Η θέση αυτή είναι, κυριολεκτικώς, Εθνική και, κατά συνέπεια, μη διαπραγματεύσιμη. Πολλώ μάλλον όταν ενισχύει, πλέον, καταλυτικώς η πρόσφατη γνωμοδότηση (2019) της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Εμπειρογνωμόνων του Γερμανικού Κοινοβουλίου (*Bundestag*). Η οποία αφενός αναγνωρίζει ότι δεν τίθεται ζήτημα παραίτησης ή παραγραφής των αξιώσεων της Ελλάδας. Και, αφετέρου, προτρέπει -και μάλιστα «*expressis verbis*»- την γερμανική πλευρά ν' αποδεχθεί σχετική προσφυγή της Ελλάδας στο αρμόδιο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Και κατά τούτο μόνο προβληματισμό προκαλεί η από 18.10.2019 απόρριψή της, τον Ιούνιο του ίδιου έτους, πλήρως τεκμηριωμένης ρηματικής διακοίνωσης της Ελλάδας -αλλά και μεταγενέστερες, άμεσες ή έμμεσες, απορρίψεις-αναφορικά με την προοπτική προσφυγής σε αρμόδιο δικαιοδοτικό Forum για την οριστική επίλυση της εν προκειμένω διαφοράς, ως προς τις αξιώσεις της Ελλάδας σχετικά με το κατοχικό δάνειο και με τις εν γένει αποζημιώσεις.

Επίλογος

Η κατά τα προεκτεθέντα άρνηση της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, με το ν' αγνοεί όλα τα κατά τ' ανωτέρω -πλήρως τεκμηριωμένα- νομικά επιχειρήματα, εμφανίζεται παντελώς αναιτιολόγητη, δοθέντος ότι έρχεται σε κραυγαλέα αντίθεση και προς την Ευρωπαϊκή αλλά και προς την Διεθνή Νομιμότητα. Επιπλέον, η ως άνω άρνηση είναι άκρως αντιφατική και υποκριτική, αφού δεν είναι νοητό και αποδεκτό, από

πλευράς συνεπούς διεθνούς συμπεριφοράς, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας από την μια πλευρά να επιχειρεί, σε πολλές περιπτώσεις, να «παραδώσει μαθήματα» σεβασμού, εκ μέρους άλλων Κρατών, της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας. Και, από την άλλη, ν' αρνείται την συμμόρφωσή της προς αυτές, όταν μάλιστα πρόκειται για θύματα και ζημίες προερχόμενες από το εφιαλτικό ναζιστικό της παρελθόν. Ένα παρελθόν το οποίο άλλωστε η ίδια έχει, δημοσίως και διεθνώς, καταδικάσει και αποκηρύξει με κάθε μέσο και με κάθε τρόπο. Υπό τις συνθήκες αυτές είναι βέβαιο ότι με μια τέτοια συμπεριφορά η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποσκάπτει, «εκ των έσω», την αξιοπιστία της και το κύρος της, σ' Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο. Όπως είναι λοιπόν αυτονόητο η Ελλάδα δεν αποδέχεται, ούτε πρόκειται ν' αποδεχθεί, καθ' οιονδήποτε τρόπο, την άρνηση αυτή. Πράγμα που σημαίνει ότι θα επανέλθει εν προκειμένω, δίνοντας ακόμη μεγαλύτερη έκταση και έμφαση στα νομικά -και όχι μόνο- επιχειρήματά της.»